

Vállalja el ezzel az eljárással az erdőbirtokos a fatermelő munkással szemben a kenyéradó szerepét, ami egyébiránt kötelessége és érvényesítse ebbeli befolyását úgy gazdasági mint politikai téren! Érintkezzenek a külső kezelők minél közvetlenebbül a néppel és törődjenek lelkiismeretesen annak ügyeivel-bajaival, hogy lássák az egyszerű emberek miszerint szorgalmas, becsületes munkájukkal *itthon* is boldogulhatnak és hogy nemcsak a fakereskedő és vállalkozó, hanem a munkás is szerezhethet vagyont!

Használtassék fel a pénzpiacz jelenlegi helyzete, mely mindennemű befektetésnek annyira kedvez, mint talán még sohasem és vegye ki a magyar erdőgazdaság is a maga részét abból a fél milliárd korona szabad tartalékból, mely fölött pl. csak az osztrák-magyar bank még ez év márczius havában rendelkezett!

Közérdekű erdősitések jutalmazása.

Irta: *Cserny Győző*, kir. alerdőfelügyelő.

A kopár és vizmosásos területeknek közgazdasági szempontból való beerdősítésének előmozdítása céljából majdnem minden kulturállamban annak anyagi erejéhez mérten pénzbeli és más jutalmakban részesítik azokat a birtokosokat, kik közérdekű erdősitéseket teljesítenek.

Németországban nemcsak az állam, hanem egyesületek és magán birtokosok tűznek ki s adnak tetemes összegre rugó jutalmakat az ilyen erdősitések létesítéséért. Olaszország mintegy 30,000 koronára rugó jutalmat oszt ki évenként. Franciaországban pedig tetemes pénzbeli jutalmakon kívül a köztársaság elnöke kitüntetésképen az ilyen téren szerzett érdemek elismerésül a „*mérite agricole*“ érdemrendet is adományozza.

Oroszországban erdősitési jutalmakra évenként 40,000 korona áll rendelkezésre, melyből 11,430 koronát arany- és ezüstérmék és értékes műtárgyak beszerzésére fordítanak, hogy a nagybirto-

kosok is pályázhassanak, kik pénzbeli jutalomra kevésbé vannak rászorulva. A többi díjakat a beerdősített terület nagyságának arányában épen úgy elnyerheti a földbirtokos, mint a község vagy a kigazda.

Nálunk az 1886. évtől kezdve tűz ki a földmivelésügyi miniszter az országos erdei alap jövedelméből az erdőtörvény 165-ik szakaszában megjelölt s közgazdasági szempontból is szükséges erdősítések díjazására állami jutalmakat. A jutalmak mennyiségében és összegében örvendetes emelkedés mutatkozik.

1886-tól kezdve ugyanis csak 6 jutalom volt 3000 frank értékben kitűzve, az 1891. évben már 12 jutalom tűzetett ki 6000 frank értékben, míg végül 1899-ben Darányi Ignác dr. földmivelésügyi miniszter a jutalmak számát 18-ra, összegüket 9000 koronára emelte. 1000 korona a legnagyobb, 100 korona a legkisebb jutalom.

A minden év első hónapjaiban a hivatalos, szak- és a napi lapokban is közhírré tenni szokott hirdetmény szerint a nagy jutalmakra (két 1000, két 800, két 600, két 500 koronás jutalomra) pályázhat minden birtokos, a ki legalább 25 kat. hold kopár vagy vizmosásos terület birtokában van és ezt beerdősíti.

Az erdősítésnél nem annyira az a fődolog, hogy az mintaszerű legyen, mint inkább az, hogy általa valamely kopár vagy vizmosásos terület talaja javíttassék illetve megköttessék, s ezáltal közgazdasági szempontból hasznos munka végeztessék.

A kisebb jutalmak elnyerésénél legalább 10 kat. holdat kell egy vagy két tagban beerdősíteni.

Főfeltétel, hogy a birtokos az ilyen közérdekből beerdősített területet *jövőben is állandóan erdőképen kezelje*. Állami pénzsegély az ilyen erdősítésnél nem használható fel, de állami ingyen csemeték elnyerésére a birtokosnak van igénye.

Az erdősítés létesítésétől s pályázati versenyre bocsátásától számított 5-ik évben, mely idő alatt az erdősítés gondozandó és hézagai pótlandók, a földmivelésügyi miniszter a jutalmat kiosztja. A jutalmak egy harmada az erdősítést intéző tisztnek utalványoztatik ki. A jutalmak kiosztásánál a földmivelésügyi miniszter ezenkívül az ilyen erdősítések létesítése körül érdemeket szerzett *közgazgatási*

tisztviselőket, valamint erdő- és gazdatiszteket, erdőaltiszteket és egyéb alkalmazottakat pénzjutalomban szokta részesíteni.

A nagybirtokosoknak a földmivelésügyi miniszter írásbelileg köszönetét és elismerését fejezi ki és ez alkalommal erdőtisztjeiket nagyobb pénzjutalomban is részesíti. (A mult évi pályadíjkiosztás eredményét l. a hivatalos közlemények rovatában.)

Ez az *elismerő oklevél* a mult évben újból készült s valóban *művészi kivitele* megérdemli, hogy e helyen bővebben ismertessük. Az oklevél 65 cm. hosszú és 50 cm. széles félkemény carton papíron 11 színben készült színnyomat. (l. az 1. sz. képet) Az oklevél keretét a kopár és vizmosásos területek erdősitésénél leginkább felhasznált fanemeknek u. m. (a képen jobbról balfelé) az akácznak, a tölgynek, a fekete-, erdei-, lucz- és végre a veresfenyőnek csemetéi és galyai képezik majdnem természetes nagyságban. A keret által befoglalt terület alján eszményi tájkép látható. Az áradásokra hajlandó, széles medrű pataknak jobb oldalán meredek, sziklás hegyoldal emelkedik, melynek beerdősítése úgy az ott elvonuló közutat, mint a patak medrét látszik a kövel, földdel stb. való elborítástól megvédeni. A patak bal oldalán régibb kopár erdősités, az előtérben a még beerdősítésre váró, sziklával borított, helyenkint már vizmosásokkal megszakgatott mezőség látható. Középpütt beerdősített hegyoldal látszik, míg a távolban kopár hegyek kéklenek. A tájkép fölött Magyarország czimerének halvány zöldszinű képe látszik. Az alkalmoszerűen változtatható elismerő s köszönő szöveg alá jő a miniszter sajátkezű aláírása s ez alá a birtokos czime

A szöveg fölött alkalmazott vörös betűkkel nyomott, *elismerő oklevél*“ felírást stylizált ágak és babérlevelek koszoruzzák.

A művészi színvonalon álló oklevél *Horti Pál* tanárt, előnyösen ismert művészt vallja tervezőjének, míg a kitünően sikerült színnyomat *Ullmann József* budapesti czég hazai műintézetének válik dicséretére.

Az 1891. év óta kitüzött s kiosztott jutalmakról az alábbi kis táblázat nyujtson felvilágosítást, melyből kitünik, hogy bár birtokos közönségünk tevékenységét és érdeklődését ez irányban még nem sikerült eléggé felkelteni, mégis örvendetes eredményekre tekinthetünk már vissza.

Az erdősítés éve		A kitűzött jutalmak			Pályázó birtokosok száma								A versenyző birtokos által beerdősített terület kat. hold		
					A díjkiosztás		nagybirtok	nagyobb egyházi uradalom	város	kisebb magánbirtokos	község	volt urbéri közbirt.		kisebb egyházi birtok	összesen
					száma	összege									
		franc	K	áll. kezelés alatt											
1886	1891	6	3000	—	3	—	1	1	2	2	—	9	207		
1887	1892	6	3000	—	5	—	—	1	2	7	—	15	228		
1888	1893	6	3000	—	3	—	1	1	2	2	—	9	210		
1889	1894	6	3000	—	2	—	2	2	1	4	—	11	269		
1890	1895	6	3000	—	2	—	—	1	3	2	—	8	445		
1891	1896	12	—	6000	4	—	1	2	4	7	—	18	430		
1892	1897	12	—	6000	7	—	3	6	9	12	1	38	304		
1893	1898	12	—	6000	4	—	—	5	13	2	—	24	379		
1894	1899	12	—	6000	2	—	—	1	24	3	1	31	407		
1895	1900	12	—	6000	6	—	1	—	11	2	1	21	518		
1896	1901	12	—	6000	4	—	3	1	4	3	1	16	389		
1897	1902	12	—	6000	6	1	1	5	—	3	1	17	457		
1898	1903	12	—	6000	5	1	2	8	5	6	1	28	—		
1899	1904	16	—	9000	5	1	2	7	6	—	—	21	—		
1900	1905	16	—	9000	6	1	3	6	7	2	—	25	—		
1901	1906	16	—	9000	4	—	—	7	5	6	—	22	—		
		Összesen ...			68	4	20	54	98	63	6	313	4243		

Legtöbb volt e szerint a pályázó az 1892. évben. Leginkább pályáznak jutalmakra az állami kezelés alá tartozó birtokok közül a községek, közbirtokosságok, azután a nagybirtokosok s nagy számukhoz képest aránylag legkevésbé a kisebb magánbirtokosok.

Az a körülmény, hogy a kitűzött jutalmak számához mérten aránylag kevés a pályázó, részben abban leli magyarázatát, hogy úgy a nagy, mint a kisebb birtokos e tekintetben nincsen sokszor kellően tájékoztatva, s a magánbirtokos sokszor abban a téves hitben van, hogy az erdősítést *minden eselben* véderdőként, terv szerint köteles majdan kezelteni, holott ez csak a törvényben előírt esetekben a birtokos meghallgatásával történhetik. A pályázók csekély számának oka talán még a pályadíjak csekély össze-

gében s a beerdősítendő terület *nagyságában* is rejlik, mert különösen a kisebb birtokosnak 10—25 és több kat. holdnyi kopár területének beerdősítése által okozott költsége s a befektetett tőke a letelt 5 év multán alig térül meg, bár a kisebb jutalmakat nyert és kedvezőtlenebb anyagi helyzetben lévő kisebb birtokosokat a földmivelésügyi miniszter a jutalmon kívül egyidejűleg *még külön állami pénzsegélyben* is szokta részesíteni.

A társadalmi tevékenység és érdeklődés felkeltése tekintetében a földmivelésügyi kormány nemes intenióinak támogatása körül sokat tehetnének a birtokosok erdő- és gazdatisztjei, valamint a közigazgatási hatóságok és a kir. erdőfelügyelőségek és állami erdőhivatalok személyzete is, mely utóbbiak különben a közölt kimutatásból látható elismerésre méltó buzgósággal jártak el eddig is.

Hathatósan támogathatnák az ügyet a vármegyei gazdasági egyesületek is, ha vele többet foglalkoznának. Sáros vármegye gazdasági egyesületének érdemes alelnöke *Dessewffy Pál* mogyorói földbirtokos kopár s hasznavehetetlen területek beerdősítésének jutalmazására tett 2000 koronás alapítványával már fényes és hazafias példát szolgáltatott.

Usztatócsatorna-e vagy vasut ?

Irta : *Lonkay Antal* m. k. főerdész.

allas Athene a görögök mondavilágában folytonos versengésben állott Poseidonnal; különösen Attika uralmáért versenyeztek s míg Poseidon szigonyával a sziklából forrást fakasztott, Pallas az országnak a sokkal áldásosabb olajfát teremtette; ezért az istenek ítélete szerint Attika védőösszonyává lőn, s a nép mint a fatenyésztés istennőjét is tisztelte.

A soóvár—szigordi fausztató-csatorna emlékkő-szövegének megírásánál e versengés lebegett szem előtt, jelezve, hogy Pallas Poseidonnak elemét, a vizet az erdészeti ipar szolgálatára kényszerítette.

Azt hiszem nem végzek felesleges munkát, ha e csatornát s